

A GAZDASÁGSTATISZTIKA FOGALMA

I. A gazdaságstatisztika tárgya

A gazdaságstatisztika tárgyának és módszerének meghatározásában a marxizmus-leninizmus elmélete szolgál iránytűként. Lenin és Sztálin műveikben, beszédeikben gyakran foglalkoztak a statisztika problémáival és konkrétan meghatározták a statisztika feladatát a népgazdaság fejlődésének adott szakaszában.

Lenin a „Munkanap és munkaév a moszkvai kormányzásban“ c. munkájában írja a következőket: „A statisztikának nem önkényes számoszlopokat kell adnia, hanem számszerű megvilágítását a vizsgált jelenség életben teljesen kialakult, vagy kialakulóban lévő különböző társadalmi típusainak.“¹

Leninnek már ebből a meghatározásából is világosan látszik, hogy a statisztikát társadalomtudománynak tekintette, hiszen az élet által meghatározott különböző társadalmi típusok számokban való visszatükrözéséről beszél.

A statisztika — társadalomtudomány. Ezt tények bizonyítják. A statisztika társadalmi-gazdasági tudományként keletkezett s feladatát, módszereit az adott társadalmi-gazdasági alakulat osztályviszonyai határozták és határozzák meg.

Egyes statisztikusok szerint a statisztika olyan általános tudomány, mely egyformán alkalmazható a társadalmi jelenségekre, fizikára, biológiára stb. Ezek a tudósok azért jutottak helytelen következtetésre, mert a statisztikának csak a matematikai módszereit tartották szem előtt, — s ezeket valóban felhasználják a fentemlített tudományágakban — de nem fordítottak kellő figyelmet a statisztikában érvényesülő alapvető követelményekre, hogy csak a társadalmi-gazdasági jelenségek lényegének alapos vizsgálata után kezdhetünk a statisztikai munkához. Hogy mikor milyen matematikai módszereket alkalmazunk a statisztikában, azt is a vizsgált jelenség természete határozza meg. Ezek után világos, hogy a statisztika nem olyan valamiféle általános tudomány, amely a társadalmi jelenségekre éppen úgy alkalmazható, mint pl. a természettudományokra, hiszen ezeknek a jelenségeknek természete, törvényszerűségei teljesen különbözőek.

A statisztika, mint minden tudomány — osztálytudomány — pártos tudomány. A szovjet statisztika, a népi demokráciák statisztikája a nép érdekeit szolgálja, míg a kapitalista országok statisztikája eszköz a dolgozók kizsákmányolásának elkendőzésére s a burzsoázia uralmának meghosszabbítására.

¹ Lenin Művei, 18. kötet, 4. kiadás, 240. old., oroszul.

A burzsoa statisztikusok a statisztikát osztályok feletti tudománynak tartják, s gondosan megszerkesztett matematikai formulákkal akarják a statisztika osztályjellegét elhomályosítani. Szemléltető példa erre a harvardi iskola statisztikusainak „kutatása”. Pearsons vezetésével ez az amerikai iskola eljutott arra a következtetésre, hogy a válság döntően egy bizonyos „C” görbe — mely szerintük a pénz mozgását ábrázolja — egyensúlyának megbomlása; tehát pénzügyi válság. Ezek a kapitalista „tudósok” nem értik s nem is akarják és tudják megérteni, hogy a pénzügyi válság nem magától keletkezik, s hogy ez csak a válság egyik megjelenési formája. Görbék szélsőértékének változásában keresik a válság okát, s nem a kapitalista társadalom alapvető ellentmondásában. Ez természetes jelenség az amerikai imperialisták dollárjain megvásárolt áltudósoknál.

A gazdaságstatisztika, mint a statisztikai tudományok egyik ága, természetesen szintén társadalomtudomány.

Erre mutat rá Lenin elvtárs, amikor a statisztika feladatát a következőképpen határozza meg: „A statisztikának az a feladata, hogy a minden körülményre kiterjedő elemzéssel megállapított társadalmi-gazdasági viszonyokat illusztrálja, szemléltesse s nem szabad öncéllá válnia, mint az nálunk nagyon gyakran előfordul.”²

A szocialista gazdaságstatisztika mutatószámaiban a szocialista állam egységes népgazdasági tervével meghatározott gazdasági jelenségek, folyamatok tükröződnek vissza. Lenin 1921. aug. 16-án a Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatalának akkori vezetőjéhez P. I. Popovhoz írt levelében konkrétan meg is határozza a gazdaságstatisztika feladatát a következőkben: „...össze kell állítani a Tervhivatallal együtt bizonyos mutatószámokat egész népgazdaságunk állapotának értékelésére, nem ritkábban, mint egyszer egy hónapban feltétlenül meghatározni ezeket s feltétlenül összehasonlítani a háborúelőtti, majd az 1920-as adatokkal, s lehetőség szerint 1917, 1918 s 1919 adataival is.”³

Lenin elvtárs tehát azt a konkrét feladatot állította a gazdaságstatisztikusok elé, hogy az egész népgazdaságot jellemző mutatószámokat dolgozzanak ki. Ugyanezt a feladatot tűzi Sztálin elvtárs is a marxista statisztikusok elé, mikor a népgazdasági mérleg — amely a népgazdaságot jellemző mutatószámok rendszere — elkészítésének fontosságáról beszél: „Ugyancsak fel kell vetni a marxi újratermelés-elmélet népszerűsítésének kérdését. Ki kell dolgozni népgazdasági mérlegünk felépítésének sémáját. Az, amit a Központi Statisztikai Hivatal 1926-ban népgazdasági mérleg címen közzétett, nem mérleg, hanem számokkal való játék.”⁴

Lenin és Sztálin tanításaiból következik, hogy a szocialista gazdaságstatisztika a népgazdaság bővített szocialista újratermelésének eredményeit és feltételeit tanulmányozza, annak különböző szakaszaiban. Így tanulmányozza a társadalmi össztermék termelését, cseréjét, elosztását, újraelosztását, fogyasztását és felhalmozását.

Mivel a gazdaságstatisztika az adott társadalom gazdasági életének törvényszerűségeit, jelenségeit fejezi ki számokban, ábrázolja és elemzi, nyilvánvaló, hogy alapja csak az a tudomány lehet, mely ezeket a törvényszerűségeket feltárja: a marxista-leninista politikai gazdaságtan.

² Lenin: A kapitalizmus fejlődése Oroszországban, Szikra, Budapest, 1949, 501—502. old.

³ Lenini gyűjtemény, XXIII, 217—218. old. oroszul.

⁴ Sztálin: A leninizmus kérdéseit. Szikra, Budapest, 1949, 354. old.

2. A marxista-leninista politikai gazdaságtan, mint a gazdaságstatisztika alapja

A politikai gazdaságtan és a gazdaságstatisztika között a legmélyebb, legszorosabb összefüggés áll fenn. A politikai gazdaságtan adja meg a gazdaságstatisztikának az elméleti alapot, amely a gazdasági jelenségek vizsgálatában vezeti. A politikai gazdaságtan tárja fel a gazdasági jelenségek természetét, lényegét, fejlődési törvényeit, szakaszait, formáit. Eppen ezért minden statisztikai munkában elengedhetetlen a politikai gazdaságtan alapos ismerete, mert nélkülül a statisztika nem statisztika, hanem a „számokkal való játék“.

Viszont a gazdasági jelenségek vizsgálata sem sikeres a statisztika alkalmazása nélkül, ahogy erre Lenin elvtárs rámutat: „Nem képzelhető el olyan, Oroszország gazdaságát tanulmányozó közgazdász, aki nélkülözni tudná a zemsztvostatisztika adatait és ha a zemsztvostatisztika és a közgazdászok munkája külön utakon halad, sem az egyik, sem a másik nem érhet el kielégítő eredményt“.⁵ Lenin elvtársnak ez a megállapítása természetesen nemcsak Oroszország akkori közgazdászaira vonatkozik.

A gazdaságstatisztika feladata — mint az előző pontban kitűnik — a társadalmi-gazdasági jelenségek sokoldalú elemzése. Ezt a feladatot a gazdaságstatisztikusok nem tudják megoldani a vizsgált jelenségek lényegének, fejlődési formáinak ismerete nélkül. Erről beszél Marx a Tőke III. kötetében, amikor a következőket mondja: „Csak a profitrátát létrehozó viszonyok megértése teszi lehetővé a statisztika számára, hogy valóságos elemzését adja a munkabér rátájának a különböző korszakokban és országokban“.⁶

A marxista-leninista politikai gazdaságtan elmélete alapján alkalmazzuk az elméleti statisztika módszereit (a csoportosítást, átlagokat stb.) a gazdasági élet jelenségeinek vizsgálatánál. Lenin „A kapitalizmus fejlődése Oroszországban“ c. művében nagyszerű példáját adta annak, hogyan kell a statisztikai adatokat a politikai gazdaságtan elméleti útmutatása alapján csoportosítani, feldolgozni s ezekből a következtetéseket levonni. Eppen az így összeállított és csoportosított adatokkal bizonyítottá megtámadhatatlanul be, hogy a narodnyikok elméletével szöges ellentétben — akik azt állították, hogy Oroszországban a kapitalizmus elszigetelt, véletlen jelenség — a tények, az adatok azt bizonyítják, hogy Oroszország — a nyugat-európai országokhoz hasonlóan — rálépett a kapitalizmus útjára. A narodnyikok helytelen, ellenséges nézeteiket megpróbálták különböző statisztikai adatokkal alátámasztani, de Lenin leleplezte ezeknek az adatoknak hamis voltát, feltárta a narodnyikok csoportosításainak és átlagainak tarthatatlanságát, osztlályjellegét s kritikájával összezúzta a narodnyikoknak ezt a fegyverét.

A narodnyikok pl. a parasztgazdaságokat a családtagok számának ismerve alapján csoportosították. Világos, hogy az ilyen csoportosítás nem adhat semmiféle felvilágosítást a falun végbemenő kapitalizálódás folyamatára. Vagy például csoportosították a parasztgazdaságokat a telek szerint, melyről Lenin a következőket írja: „Ha a telek szerinti csoportosítást vesszük alapul, egy kalap alá vesszük a szegényt, aki bérbeadja a földet

⁵ Lenin: A kapitalizmus fejlődése Oroszországban, Szikra, Budapest, 1949, 623—624. o.d.

⁶ Marx: A tőke, III. kötet, Szikra, Budapest, 1951, 278. o.d.

és a gazdagot, aki a földet bérbeszerzi vagy megvásárolja; a szegényt, aki eldobja magától a földet és a gazdagot, aki »gyűjti« a földet; a szegényt, aki egészen csekélyszámú igásállattal a legrosszabbul gazdálkodik és a gazdagot, akinek sok igásállata van, trágyázza a földet, javításokat eszközöl, stb. stb. Más szavakkal, egy kalap alá vesszük a falusi proletárt a falusi burzsoázia képviselőivel.⁷

Leninnek ezekből a szavaiból is világosan kitűnik, hogy csak akkor nem fogjuk egy kalap alá venni a falusi proletárt a falusi burzsoával, ha képesek vagyunk megtalálni azokat az ismérveket, melyek megkülönböztetik őket egymástól, ezeket pedig a politikai gazdaságtan segítségével találjuk meg.

Sztálin elvtárs „Az első ötéves terv eredményei” című beszédében, — melyet 1933. január 7-én tartott a Szovjetunió Kommunista (Bolshevik) Pártja Központi Bizottságának teljes ülésén — gazdaságstatisztikai adatokkal a kezében bizonyította be a szocialista társadalmi-gazdasági rendszer elsőbbségét a kapitalizmussal szemben. Az összehasonlítás alapjául itt Sztálin elvtárs az ipari termelés emelkedésének ütemét választotta, mert a népgazdaság fejlődését, mindenekelőtt, az ipar fejlődése jellemzi.

Ipari termelés mennyisége 1932 végére %-ban

	Az első világháború előtti színvonal %-ában	Az 1928-as színvonal %-ában
Szovjetunió.....	334	219
USA	84	56
Anglia	75	80
Németország.....	62	55

Ezekből az adatokból vonja le Sztálin elvtárs a történelmi jelentőségű következtetést: „Miről beszélnek ezek az adatok, ha nem arról, hogy az ipar kapitalista rendszere nem állta ki a vizsgát a szovjet rendszerrel való versenyben, hogy az ipar szovjet rendszerének minden előnye megvan a kapitalista rendszer fölött?”⁸

Rákosi elvtárs 1952. március 8-án az Állami Operaházban tartott ünnepi ülésen többek között a következőket mondta: „Mi magyar kommunisták eredményeinket és sikereinket elsősorban annak köszönhetjük, hogy a magyar viszonyokra tudjuk alkalmazni a lenini-sztálini tanokat...”⁹

Pártunk vezetői, élükön elsősorban Rákosi elvtárs, példát mutatnak nekünk a marxizmus-leninizmus alkalmazásában magyar viszonyokra és nekünk statisztikusoknak konkrétan megmutatják beszédeikben, műveikben, hogyan kell a lenini-sztálini elmélet statisztikára vonatkozó tanításait érvényesíteni az itteni magyar körülmények között.

⁷ Lenin: A kapitalizmus fejlődése Oroszországban. Szikra, Budapest, 1949, 86. old.

⁸ Sztálin: A leninizmus kérdéseiről. Szikra, Budapest, 1949, 449. old.

⁹ Szabad Nép, 1952. március 9, 4. old.

Rákosi elvtárs a MDP II. kongresszusán, a mezőgazdaság helyzetét ismertetve, a parasztgazdaságok csoportosításának lenini elve alapján állítja össze a jellemző adatokat s mondja a következőket: „Ha szembeállítjuk az 1941-es számlálás adatait az 1949-es népszámlálással, a következő változások képét kapjuk. A teljesen nincstelen, bér munkából élők (napszámosok, állandó munkások és mezőgazdasági alkalmazottak) százalékaránya a mezőgazdasági népességből 45,9 százalék volt, szóval a földműves lakosságnak majdnem a fele; ez 1949-re leesett 17,1 százalékra; az 1—25 holdig terjedő birtokok 1941-ben a birtokok 47 százalékát alkották, 1949-ben ez a földosztás eredményeképpen 78,6 százalékra nőtt. Ez a parasztság sem a régi már“.¹⁰ Látjuk tehát, hogy Rákosi elvtárs úgy választotta ki beszédében a gazdaságstatisztikai mutatószámokat, hogy azok valóban visszatükrözzék dolgozó parasztságunk életében a felszabadulási óta beállt gyökeres változást. Ezek a százalékok megmutatják, hogyan érvényesült a gyakorlatban a Magyar Kommunista Párt jel-szava: „A föld azé, aki megműveli!“

Gerő elvtárs ötéves tervünk első évének eredményeit szintén a szocializmus gazdaságtanának tanításai alapján elemzi. Ismeretes, hogy a szocialista iparosítás alapvető feladata a nehézipar termelésének és azon belül a gépipar termelésének fejlesztése. Eppen ezért használja fel Gerő elvtárs az ötéves terv első éve eredményeinek jellemzésénél azokat a mutatószámokat, melyek híven tükrözik, mennyire fejlődött népgazdaságunk ennek a törvénynek alapján. Gerő elvtárs megállapítja: „Nehéziparunk termelése az ötéves terv első évében 36,2 százalékkal emelkedett a megelőző évhez képest, könnyűiparunké pedig 34 százalékkal. Az egész ipar és ezen belül a gyárpar termelésének fejlődését is messze maga mögött hagyta gépiparunk, amelynek termelése egyetlen év alatt 42,3 százalékkal ugrott előre, ami ugyancsak megfelel a szocialista iparosítás sztálini törvényének“.¹¹

A gazdaságstatisztika alapvető feladatai közé tartoznak a nemzeti jövedelem és a népgazdasági mérleg problémáinak megoldása. E problémák megoldásának kulcsát is a marxista-leninista politikai gazdaságtan adja kezünkbe. Ezeknél a kérdéseknél konkrétan a marxista újratermelési elmélet az alap, melyet Lenin és Sztálin fejlesztettek tovább.

Marx a Gothai program kritikájában meghatározza a társadalmi össztermék fogalmát és konkrétan meghatározza a társadalmi össztermék elosztásának elveit a szocializmusban. Marxnak ezek az útmutatásai szolgálnak alapul a népgazdasági mérleg s a nemzeti jövedelem kiszámításánál. Csak Marx elmélete alapján tudjuk meghatározni, hogy melyek azok a népgazdasági ágak, melyek résztvesznek a nemzeti jövedelem megtermelésében, vagyis melyek azok a népgazdasági ágak, ahol új értéket termelnek.

3. A gazdaságstatisztika kapcsolata a többi statisztikai tudománnyal

Az előző pontban tisztázódott a gazdaságstatisztika és a politikai gazdaságtan között fennálló kapcsolat. Ennek a pontnak feladata két hasonlótermészetű kérdés megvilágítása. Elsősorban tisztázni kívánja ez

¹⁰ A szocializmus építésének útján. Szikra, Budapest, 1951, 41. old.

¹¹ U. o., 189. old.

a pont az elméleti statisztika és a gazdaságstatisztika, másodsorban pedig a gazdaságstatisztika és az ágazati statisztikák (iparstatisztika) között fennálló viszonyt.

a) Elméleti statisztika — gazdaságstatisztika

A gazdaságstatisztika a gazdasági jelenségek vizsgálatánál felhasználja azokat a statisztikai vizsgálati módszereket, melyekkel mint tudomány az elméleti statisztika foglalkozik. Így például széles alkalmazást nyer a gazdaságstatisztika egész területén a csoportosítás, az átlagok módszere, az indexmódszer, a reprezentációs módszer, stb.

Nézzük meg ezeknek a módszereknek alkalmazását néhány konkrét példán.

A gazdaságstatisztikai mutatószámok többsége átlagmennyiség. Ilyen például az átlagos munkatermelékenység, az átlagos munkabér, népsűrűség, stb.

Az átlagok alkalmazásánál szintén a marxizmus klasszikusainak tanításaira támaszkodunk. Lenin és Sztálin sokat foglalkoztak konkrétan az átlagok problémáival. Lenin és Sztálin nevéhez fűződik például a csoport-átlagok jelentőségének felismerése is.

Lenin elvtárs erről így ír: „A nagy- és kisüzemek összevonása olyan teljesen fiktív 'átlag' számokat eredményez, amelyek alapján semmiféle fogalmat sem alkothatunk magunknak a valóságról, amelyek elpalástolják a fő különbségeket, minőségileg egyenlőnek tüntetik fel a minőségileg teljesen különböző, a különböző összetételű dolgokat”.¹²

A csoportátlagok alkalmazásának feltétlen szükségszerűségére mutat rá Sztálin elvtárs is: „... az átlagszámok módszere, ha nem helyesbítik a kerületekre vonatkozó adatok alapján, nem tudományos módszer”.¹³

A csoportátlag lenini-sztálini elméletét alkalmazza például a gazdaságstatisztika a gyakorlatban akkor is, amikor az ú. n. „progresszív normákkal” dolgozik, mert „a progresszív átlagnorma nem más, mint csoportátlag, mégpedig azoknak az elért normáknak az átlaga, amelyek a közös átlagtól, vagyis a számtani átlagtól az előnyös irányban térnek el”.¹⁴

Hasonlóan elterjedt a gazdaságstatisztikában az indexmódszer alkalmazása. A termelés fizikai terjedelmének indexei, a munkatermelékenység indexei, a munka technikai felszereltségének indexei, az anyagfelhasználási indexek, az önköltségindexek, az árindexek, stb. stb. helyes kiszámítása a gazdaságstatisztika tárgykörébe tartozik. (Ha ezeket az indexeket népgazdasági méretekben s az egyes népgazdasági ágak közötti összefüggésükben vizsgáljuk.)

Ugyancsak nagy szerepet játszik a gazdaságstatisztikában a reprezentációs módszer.

A csoportosításról és a táblázatokról szóló elméleti tanításokat használja fel a gazdaságstatisztika például a különböző mérlegek elkészítésénél. Vegyünk egy egyszerű példát a nemzeti jövedelem számításának területéről. A lakosság bevételi- és kiadási mérlege, a termelő- és nemtermelő szféra bevételi- és kiadási mérlegei nem egyebek, mint jól megszerkesztett

¹² Lenin Művei, 2. kötet, Szikra, Budapest, 1951. 426. o.ld.

¹³ Sztálin: A leninizmus kérdései, Szikra, Budapest, 1949. 310. o.ld.

¹⁴ D. V. Szavinszkij: Az iparstatisztika tankönyve, Statisztikai Kiadványalatt, Budapest, 1950. 57. o.ld.

kombinációs táblák. A Szovjetunió lakosságának bevételi- és kiadási mérlegében például a főalany két főcsoportra oszlik: A) Termelő szféra B) Nem-termelő szféra. A két főcsoport még a következő alcsoportokra oszlik:

A) Termelő szféra:

- a) Munkások és alkalmazottak.
- b) Szövetkezeti iparosok.
- c) Kolhozparasztok.
- d) Szövetkezeten kívüli iparosok.
- e) Egyénileg gazdálkodó parasztok.

B) Nem termelő szféra:

- a) Munkások és alkalmazottak.
- b) Szövetkezeti iparosok.
- c) Szövetkezeten kívüli iparosok.

A táblázatnak egy állítmánya van, 10 mutatóval, vagyis 10 oszlopos, éspedig úgy, hogy az állítmány 3 főcsoportja 4—4—2 alcsoportra oszlik.

Fentiekből látható az elméleti statisztika jelentősége: az elméleti statisztika adja a gazdaságstatisztikának azokat a speciális statisztikai módszereket, amelyek nélkül a gazdasági folyamatok konkrét módon történő kutatása, tanulmányozása lehetetlen.

b) A gazdaságstatisztika nem az ágazati statisztikák egyszerű összessége

Az iparstatisztika, mezőgazdasági statisztika, kereskedelemstatisztika, stb. természetüknél fogva természetesen gazdasági statisztikák, hiszen gazdasági jelenségek számokban való visszatükröződésével, illetve ezek kiszámítási módszereivel foglalkoznak; éspedig az iparstatisztika az ipar területén, a mezőgazdasági statisztika a mezőgazdaság területén, stb. Ezeket a statisztikai tudományokat ágazati statisztikáknak nevezzük, mert vizsgálatuk tárgya a különböző népgazdasági ágak: ipar, mezőgazdaság, kereskedelem, stb.

A gazdaságstatisztika mint tudomány nem ezeknek az ágazati statisztikáknak egyszerű összessége, nem az a feladata, hogy egymásutáni sorrendben röviden ismertesse az ágazati statisztikák alapvető tanításait. A gazdaságstatisztikát az ágazati statisztikáktól alapvetően az különbözteti meg, hogy míg az ágazati statisztikák az egyes népgazdasági ágak konkrét statisztikai problémáival foglalkoznak, addig a gazdaságstatisztika a népgazdaság egészét átfogó statisztikai problémákat tanulmányozza, éspedig a termeléstől a felhalmozásig történő összes stádiumokban. Így vizsgálatának tárgya a társadalmi össztermék termelése, cseréje, elosztása, újraelosztása, fogyasztása és felhalmozása.

Az ilyen — népgazdasági méretű — statisztikai feladatok közé tartoznak: a nemzeti jövedelem, a nemzeti vagyon kiszámítása és vizsgálata. Ugyancsak a népgazdaság egészét magábafoglaló kérdésekkel foglalkozik a gazdaságstatisztika népgazdasági mérleg fejezete. A munkaerőmérleg például bemutatja a munkaerő újratermelését, a munkaerőforrások eloszlását népgazdasági ágak és társadalmilag hasznos tevékenységek szerint, stb. A társadalmi termék mérleg kimutatja, mennyi a társadalmi össztermék

értéke, milyen az összetétele (mennyi benne a termelőeszköz, mennyi a fogyasztási cikk), hogyan történt a társadalmi össztermék fogyasztása, (mennyi ment termelő fogyasztásra, mennyi ment nem-termelő fogyasztásra), mennyi ment az egész népgazdaságban felhalmozásra, mennyi ment népgazdasági ágak szerint, stb.

Ezeknél a kérdéseknél világosan szembeűnik, hogy nem tartozhatnak sem az iparstatisztika, sem a mezőgazdasági statisztika, sem bármely más ágazati statisztika körébe, hanem csak egy külön, speciális tudomány tárgyát képezhetik.

De térjünk rá egy olyan kisebb témára — állításunk igazolásánál —, amelyik előfordul az ágazati statisztikákban s a gazdaságstatisztikának is tárgya.

Ilyen például az állóalapok statisztikája, mely a nemzeti vagyoni statisztikájának egy része. Az állóalapok osztályozása, értékelése nyilvánvalóan más és más konkrét problémákat vet fel és old meg az iparban, a mezőgazdaságban, közlekedésben, de viszont minden népgazdasági ágba ezeket a problémákat egy általános elv szerint oldják meg, amit éppen a gazdaságstatisztika tárgyal. Ilyen általános elv például az állóalapok statisztikájánál, hogy az állóalapoknak kétféle értékét különböztetjük meg: újraelőállítási értékét, beszerzési értékét. Vagy ugyancsak ilyen általános elméletet ad a gazdaságstatisztika az állóalapok statisztikájában az amortizáció kiszámításának módszereivel, stb. stb.

Hasonló a kérdés a munkatermelékenységi-, önköltségmutatóknál, stb. is. Összefoglalva: a gazdaságstatisztika tanulmányozza és kimutatja az összefüggéseket, kapcsolatot az egyes népgazdasági ágak között; az ipar és mezőgazdaság, a közlekedés és a többi népgazdasági ág között, stb., s vizsgálja a szocialista bővített újratermelésnek az egész népgazdaságban lejátszóó folyamatát, annak különböző stádiumaiban.

A marxi-lenini gazdaságstatisztika fontos fegyvere a szocialista építésnek, segítségével az egész népgazdaság fejlődését, az egyes népgazdasági ágak kapcsolatát összefüggéseiben, dinamikájában szemléltethetjük.

A Statisztikai Kiadóvállalat kiadásában

megjelent a

MAGYARORSZÁG

HELYSÉGNÉVTÁRA 1952.

c. kiadvány

Az új Helységnévtár az 1952. február 1-i állapotnak megfelelően közli a közigazgatásban a felszabadulás óta végbement változásokat: községösszevonásokat, helységnév-változásokat, új vasúti és postai szolgálatok létesítését.

Az 1952. évi Helységnévtár betűrendes névmutatót tartalmaz, melyben az ország valamennyi városa, községe és lakotthelye szerepel.

**Kapható az Állami Könyvterjesztő Vállalat
könyvesboltjaiban**